

“สหภาพยุโรป”

บทที่ 5

การเมืองในระบบเหนือชาติ

“ความทุกข์ทรมานจากสงครามโลกทั้ง 2 ครั้ง จะต้องไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก”

5.1 ระบบเหนือชาติคืออะไร

ระบบเหนือชาติ (Supranationality) ในยุโรปตะวันตก (ซึ่งก็คือสหภาพ ยุโรป) คือระบบการเมืองอยู่ระหว่างระบบสหพันธรัฐ (Federation) และระบบองค์การระหว่างประเทศ (Intergovernmental Organization)¹ ซึ่งหมายถึงองค์กรส่วนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางดูแลรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นอิสระจากรัฐบาลของประเทศสมาชิกแต่อำนาจในการตัดสินใจขององค์กรกลางนั้นมีขอบเขตเท่าที่รัฐสมาชิกมอบหมายอธิปไตยให้เท่านั้น ระบบเหนือชาติจึงเป็นการรวมกลุ่มทางการเมืองที่ค่อนข้างลึกซึ้งระดับหนึ่ง เพราะองค์กรกลางจะทำการตัดสินใจแทนประเทศสมาชิกทั้งหมด ดังนั้นองค์กรในระบบเหนือชาติจึงขึ้นอยู่กับที่ประชุมทางการทูต (Diplomatic Conference) ซึ่งก็คือ คณะมนตรี (Council of Ministers) หรือสมัชชาทั่วไป (General Assembly) หรือที่ประชุมคณะมนตรี (Ministerial Conference) หรือ คณะมนตรีความมั่นคง (Council of Ministers) และขึ้นอยู่กับองค์กรกลางที่มีความเป็นอิสระจากรัฐบาลของรัฐสมาชิก องค์กรดังกล่าวนี้ประกอบด้วยคณะบุคคลที่มีได้รับการแต่งตั้งหรือถอดถอนโดยรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งโดยเฉพาะ จึงมีอิสระในการตัดสินใจตามกฎหมายที่ระบุไว้ในกฎบัตรของสหภาพยุโรป และหากพิจารณาถึงการลงมติในระบบเหนือชาติแล้วจะยึดหลักเสียงข้างมาก โดยสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อมติดังกล่าว ส่วนการบังคับใช้กฎหมายนั้น หากองค์กรกลางออกมติภายในขอบเขตที่ระบุไว้ในกฎบัตรจึงมีผลบังคับใช้ได้ทันที โดยมีต้องผ่านการให้สัตยาบันจากรัฐสภาของประเทศสมาชิกอีก

¹ ศึกษารายละเอียดได้ใน Ernst B. Haas, *The Uniting of Europe*, (California : Stanford University Press, 1968), P. 58 อ้างใน สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, *Ibid*, P. 972.

สำหรับระบบสหพันธรัฐนั้นองค์กรที่มีอำนาจตัดสินใจมีอยู่เพียงองค์กรกลาง เท่านั้นซึ่งสมาชิกขององค์กรกลางจะได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยประชาชนเพื่อทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม นอกจากนี้องค์กรกลางยังมีอิสระเต็มที่ในการตัดสินใจ การลงมติ ในระบบสหพันธรัฐใช้คะแนนเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจได้แก่ระบบเสียงข้างมากธรรมดา หรือเสียงข้างมากเด็ดขาด หรือเสียงข้างมากสองในสามก็ได้ และโดยที่ระบบสหพันธรัฐกับการรวมกลุ่มทางการเมืองชั้นสูงสุดที่รัฐสมาชิกได้มอบอำนาจอธิปไตยในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทางทหารให้แก่องค์กรกลางทั้งหมด การบังคับใช้กฎหมาย ที่ออกโดยองค์กรกลางจึงมีผลบังคับใช้เลยโดยปราศจากการให้สัตยาบันของรัฐสภาของรัฐสมาชิกเช่นเดียวกับการออกข้อตกลงในองค์การระหว่างประเทศ

5.2 วิวัฒนาการของระบบเหนือชาติในยุโรปตะวันตก

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ได้มีการกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับระบบเหนือชาติมากขึ้น หลักจากที่ แซงก์ ซิมอง ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวไว้ตั้งแต่ ค.ศ. 1814 เพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐสภายุโรป ต่อมาในปี ค.ศ. 1950 ชอง มอนเน็ต (Jean Monnet) ผู้อำนวยการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและผู้ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น บิดาแห่งยุโรป ได้ยกร่างแผนการก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (European Coal and Steel Community-ECSC) และประชาคมดังกล่าวได้ก่อตั้งอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. 1952 กล่าวคือมอนเน็ตได้พยายามผลักดันให้เกิดบูรณาการยุโรปโดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อก่อตั้งสหรัฐแห่งยุโรป (United States of Europe) โดยร่างเอกสารว่าด้วยการก่อตั้ง ประชาคมถ่านหิน และเหล็กกล้าระหว่างฝรั่งเศสกับเยอรมนี ได้ถูกนำเสนอต่อ นาย โรแบร์ ชูมาน (Robert Schuman) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฝรั่งเศสในสมัยนั้น นายชูมงมีความเห็นชอบและได้นำร่างเอกสารดังกล่าวไปปฏิบัติโดยเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรเหนือชาติเพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบอุตสาหกรรมถ่านหินและเหล็กของประเทศสมาชิก ตามแผนการชูมง* ดังนั้นระบบเหนือชาติแห่งแรกของโลก คือประชาคมถ่านหินและเหล็กยุโรป (European Coal and Steel

*สาระสำคัญของแผนการชูมง ก็คือ ฝรั่งเศสและเยอรมนีจะไม่ใช่คู่สงครามในยุโรปอีกต่อไป

Community - ECSC) จึงเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1952 โดยสนธิสัญญาปารีส ต่อมาในปี ค.ศ. 1958 ได้มีการก่อตั้งระบบเหนือชาติอีก 2 องค์กรคือ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community - EEC) โดยสนธิสัญญาโรม และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป (European Atomic Energy Community) จนในปี ค.ศ. 1967 ได้มีการรวมประชาคมถ่านหินและเหล็กยุโรป ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป เป็น ประชาคมยุโรป หรือ European Community เป็นผลสำเร็จโดยสนธิสัญญาบริสเซลส์ แต่พัฒนาการของประชาคมยุโรปเป็นไปอย่างไม่หยุดยั้ง เห็นได้จากใน ค.ศ. 1993 ประชาคมยุโรปได้พัฒนาเป็นสหภาพยุโรป (European Union - EU) โดยสนธิสัญญามาสทริชท์** (สนธิสัญญานี้ลงนามใน 7 กุมภาพันธ์ 1992 และมีผลบังคับใช้ใน 1 พฤศจิกายน 1993) สนธิสัญญานี้ได้กำหนดให้สหภาพยุโรปมีนโยบายด้านการต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน (Common Foreign and Security Policy - CFSP) และความร่วมมือในด้านยุติธรรม และกิจการภายใน รวมถึงการจัดทำแนวป้องกันร่วมอันเป็นพัฒนาการด้านความร่วมมือของสหภาพยุโรปให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพราะสหภาพยุโรปได้มีความก้าวหน้าด้านความร่วมมือทางสหภาพเศรษฐกิจและการเงินแล้ว แต่ยังคงมีความอ่อนแอด้านความร่วมมือ ด้านการเมืองและความมั่นคง โดยสาระ

ทั้งนี้ทั้งสองประเทศตกลงใจให้นำผลผลิตเหล็กและถ่านหินของแต่ละฝ่ายให้อยู่ภายใต้การตัดสินใจขององค์กรกลาง หรือ Supranational Organization เพื่อมิให้แต่ละประเทศใช้เหล็กหรือถ่านหินไปสร้างยุทธปัจจัยเพื่อการสงครามได้ดั้งเดิม นอกจากนี้เขมืองยังเปิดโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปทุกประเทศเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย

** จุดมุ่งหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของสนธิสัญญามาสทริชท์ ก็คือ จัดตั้งสหภาพการเงินให้ได้ในทศวรรษ 1990 สนธิสัญญานี้จึงเป็นรูปแบบการรวมบนพื้นฐานเดียวกับประชาคมยุโรป โดยมี การรวมรูปแบบความร่วมมือกว้างขวางกว่าสหภาพยุโรป จึงเปรียบเสมือนสมาคมขนาดใหญ่แต่มีฐานะทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เทียบเท่ากับสนธิสัญญาประชาคมยุโรป ประชาคมถ่านหินและเหล็ก และประชาคมพลังงานปรมาณูไม่ได้ ทั้งนี้เพราะสหภาพยุโรปไม่มีสถานภาพในการทำสนธิสัญญากับต่างประเทศได้ การทำสัญญาทุกครั้งจะทำภายใต้ประชาคมยุโรป

สำคัญของสนธิสัญญาว่าด้วยสหภาพยุโรป (หรือสนธิสัญญามาดริด) ได้กำหนดเป้าหมาย
ในนโยบายต่างประเทศ และความมั่นคงร่วมกันดังนี้

(1) ปกป้องค่านิยม และผลประโยชน์ร่วม และความเป็นเอกราชของ
สหภาพยุโรป

(2) ส่งเสริมความแข็งแกร่งทางด้านความมั่นคงของสหภาพยุโรปและ
ประเทศสมาชิกในทุก ๆ ด้าน

(3) รักษาสันติภาพและเสริมสร้างเสถียรภาพระหว่างประเทศ ตามหลัก
เกณฑ์ของกฎบัตรสหประชาชาติ และ Helsinki Final Act

(4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

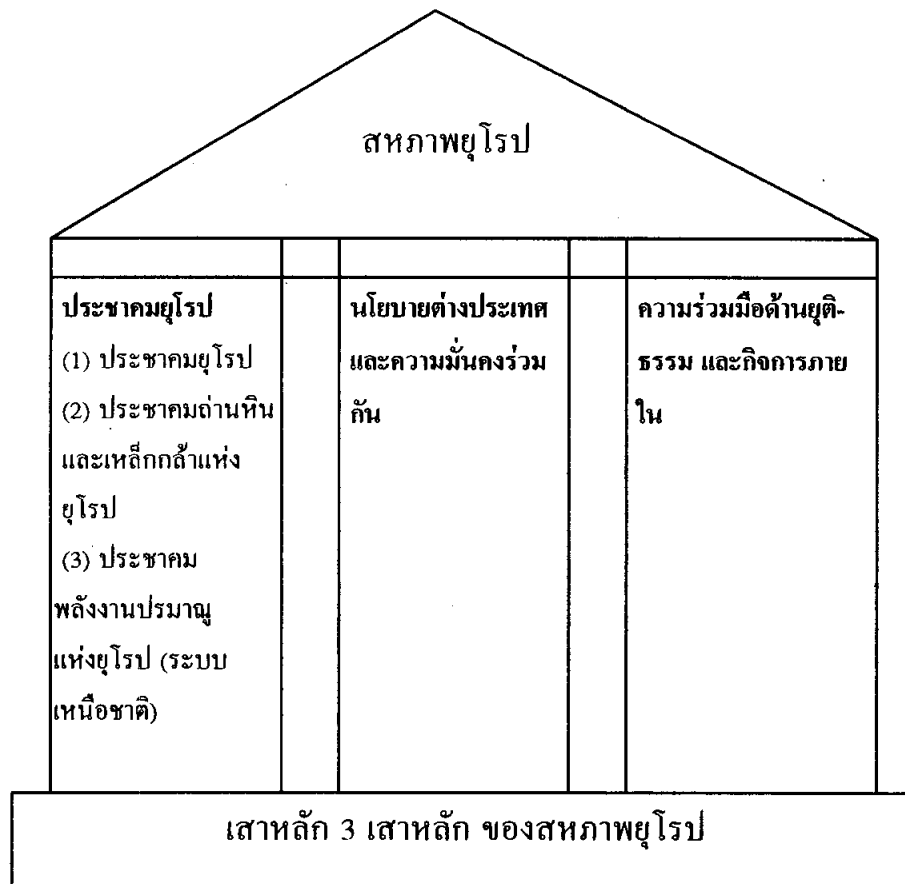
(5) ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย และ
การเคารพสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้สหภาพยุโรปประกอบด้วยสายงานพื้นฐาน 3 สายงาน หรือเรียกอีก
ประการหนึ่งว่า สหภาพยุโรปประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสาหลัก (The three pillars) ได้แก่

(1) ประชาคมยุโรป หรืองานด้านประชาคม ประกอบด้วย องค์การระหว่าง
ประเทศ 3 ประชาคม ได้แก่ ประชาคมยุโรป ประชาคมด้านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป และ
ประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (หมวด 2,3 และ 4 ของสนธิสัญญามาดริด)

(2) ความร่วมมือด้านนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน อันเป็น
ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลหรือความร่วมมืออย่างเสมอภาคระหว่างรัฐบาลประเทศ
สมาชิกสหภาพยุโรปทั้งหมด

(3) ความร่วมมือด้านยุติธรรมและกิจการภายใน ได้แก่ความร่วมมืออย่าง
เสมอภาคระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิก อาจพิจารณาได้จากแผนภาพ ดังนี้

ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงมีลักษณะเป็นระบบเหนือชาติหากพิจารณาจากสายงานด้านประชาคมยุโรป ซึ่งเป็นการดำเนินการทางเศรษฐกิจแต่สายงานด้านการเมืองยังคงอ่อนแอเพราะต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันในการดำเนินนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน อันเป็นประเด็นที่ยากในการประสานงานและประสานประโยชน์

ขณะนี้สมาชิกของสหภาพยุโรปมี 15 ประเทศ วิวัฒนาการมาจากประเทศสมาชิกประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป 6 ประเทศในปี ค.ศ. 1952 (เบลเยียม ฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อิตาลี ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์) ต่อมาในปี ค.ศ. 1973 มีสมาชิกเพิ่มอีก 3 ประเทศ คือ เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร และเป็น 10 ประเทศ ในปี ค.ศ. 1981 (กรีซ) ต่อมาในปี ค.ศ. 1986 เพิ่มเป็น 12 ประเทศ (สเปน โปรตุเกส) และต่อมาในปี ค.ศ. 1995 สหภาพยุโรปได้รับสมาชิกเพิ่มอีก 3 ประเทศ คือ สวีเดน ฟินแลนด์ และออสเตรีย ปัจจุบันสหภาพยุโรปมีจำนวนประชากรรวมกันกว่า 370 ล้านคน ประเทศที่ประชากรมากที่สุด คือ เยอรมนี (81.55 ล้านคน) รองลงไปตามลำดับ คือ อังกฤษ

(58.27 ล้านคน) ฝรั่งเศส (58.02 ล้านคน) อิตาลี (57.25 ล้านคน) สเปน (39.19 ล้านคน) เนเธอร์แลนด์ กรีซ เบลเยียม โปรตุเกส สวีเดน ออสเตรีย เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก น้อยที่สุด 400,000 คน

สัดส่วนประชากรในปี ค.ศ. 1995 มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (51.2 ต่อ 48.8) ขณะที่สัดส่วนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมา มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 17.8 และ สัดส่วนประชากรสูงอายุ (กว่า 65 ปี) มีอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 15.1 ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่ของสหภาพยุโรป จึงเป็นวัยรุ่นและวัยกลางคนรวมกันมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 60 สำหรับอัตราการเกิดอยู่ในระดับต่ำประมาณว่า จนถึงปี ค.ศ. 2020 ประชากรสหภาพยุโรปจะเพิ่มไม่มากคือประมาณ 379 ล้านคน

สหภาพยุโรป 15 ประเทศ มีพื้นที่รวมกัน 3,236 ล้านตารางกิโลเมตร ฝรั่งเศสมีพื้นที่ใหญ่ที่สุดคือ 544,000 ตารางกิโลเมตร รองลงไปคือ สเปน สวีเดน เยอรมนี ฟินแลนด์ อิตาลี อังกฤษ กรีซ โปรตุเกส ออสเตรีย ไอร์แลนด์ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก เล็กที่สุด (3,000 ตารางกิโลเมตร) สหภาพยุโรปมีพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรมร้อยละ 50 โดยอังกฤษมีพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุดร้อยละ 65 ขณะที่สวีเดนมีพื้นที่เพาะปลูกต่ำสุดคือร้อยละ 8 สำหรับพื้นที่ป่าไม่มีสัดส่วนแตกต่างกันมากกล่าวคือในฟินแลนด์ และสวีเดน มีสัดส่วนสูงร้อยละ 69 และ 50 ตามลำดับ ขณะที่ไอร์แลนด์ และเนเธอร์แลนด์มีสัดส่วนร้อยละ 5 และ 8 ตามลำดับ สำหรับอังกฤษและเดนมาร์กมีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 10 เท่ากัน

ในแง่เศรษฐกิจ สหภาพยุโรปมีฐานะทางเศรษฐกิจร่ำรวยที่สุดในโลก กล่าวคือในปี ค.ศ. 1994 มีรายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคนประมาณ 20,040 เหรียญสหรัฐฯ และหากพิจารณาในด้านการเป็นตลาดส่งออกแล้ว สหภาพยุโรปจึงเป็นตลาดใหญ่ มีกำลังซื้อสูง ประกอบด้วยผู้บริโภคที่มีระดับความเป็นอยู่และมีมาตรฐานการครองชีพสูง สหภาพยุโรปจึงเป็นตลาดสำคัญสำหรับสินค้าคุณภาพสูงตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป สำหรับประเภทสินค้าส่งออกของสหภาพยุโรป ได้แก่ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องจักรไฟฟ้า รถยนต์ อากาศยาน กล้องถ่ายรูป เหล็ก อุปกรณ์เคมีภัณฑ์ อัญมณีพลาสติก ผลิตภัณฑ์ยา สินค้านำเข้า ได้แก่ เชื้อเพลิง เครื่องอุปกรณ์นิวเคลียร์ รถยนต์ ไข่มุก กล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์ เสื้อผ้า อากาศยาน

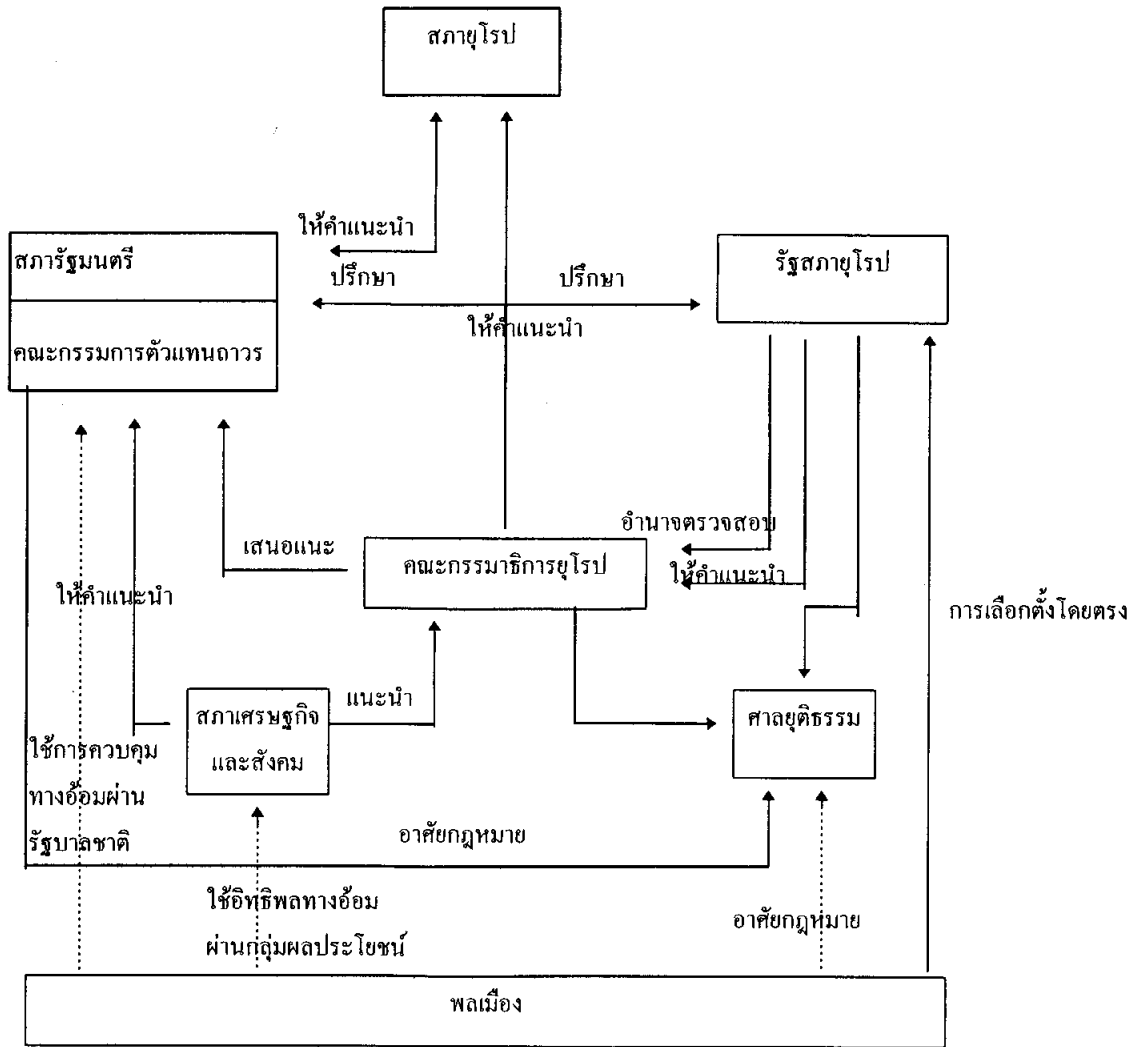
5.3 องค์กรที่สำคัญของสหภาพยุโรป

องค์กรที่สำคัญของสหภาพยุโรปมีดังนี้

(1) สภายุโรป (European Council) หรือคณะมนตรียุโรปเป็นองค์กรสูงสุดในกระบวนการตัดสินใจ ประกอบด้วยประมุขของรัฐและรัฐบาล (สภายุโรปตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1974 โดยการริเริ่มของประธานาธิบดีวาเลอรี จิสการ์ด เดสแตงก์ แห่งฝรั่งเศส กับนายกรัฐมนตรีเฮลมุท ชมิดต์ แห่งเยอรมนี ทั้งนี้สมาชิกสภายุโรปจะหมุนเวียนกันทำหน้าที่เป็นประธานสภายุโรปตามลำดับตัวอักษร ประเทศละ 6 เดือน*) ของรัฐสมาชิกประชุมกันปีละ 2 ครั้ง (แต่ละครั้งมีประธานต่างกัน) เพื่อกำหนดนโยบายเศรษฐกิจการเมือง

* ประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรประหว่าง 1996-2003

ปี	ครั้งปีแรก	ครั้งปีหลัง
1996	อิตาลี	ไอซ์แลนด์
1997	เนเธอร์แลนด์	ลักเซมเบิร์ก
1998	อังกฤษ	ออสเตรีย
1999	เยอรมนี	ฟินแลนด์
2000	โปรตุเกส	ฝรั่งเศส
2001	สวีเดน	เบลเยียม
2002	สเปน	เดนมาร์ก
2003	กรีซ	

ความสัมพันธ์ของสถาบันการเมืองของสหภาพยุโรป

โดยดำเนินงานผ่านสภารัฐมนตรี (Council of Minister) ทั้งนี้ประธานสภายุโรปจะต้องทำหน้าที่เป็นประธานสภารัฐมนตรี สำหรับการสับเปลี่ยนเป็นประธานซึ่งเริ่มจาก ค.ศ. 1996 เป็นต้นไป ตามลำดับดังนี้คือ อิตาลี ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก อังกฤษ ออสเตรีย เยอรมนี ฟินแลนด์ โปรตุเกส ฝรั่งเศส สวีเดน เบลเยียม สเปน เดนมาร์ก กรีซ สภายุโรปเป็น

องค์กรที่มีบทบาทสูงครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะที่ว่าด้วยนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน กิจกรรมภายในและการยุติธรรม สำหรับองค์ประกอบของ **สภารัฐมนตรี** ซึ่งเป็นศูนย์กลางในกรอบการรวมตัวอย่างเป็นทางการของสหภาพยุโรปนั้น ประกอบด้วยรัฐมนตรีของรัฐสมาชิก ทั้งนี้ องค์ประชุมจะต้องมีผู้แทนรัฐสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้แทนทั้งหมด รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้แทนรัฐจะมีผู้ติดตาม คือคณะผู้แทนถาวร หรือผู้ช่วยผู้แทนถาวรหน้าที่หลักของคณะรัฐมนตรีแห่งสหภาพยุโรปก็คือรับการตัดสินใจจากรัฐบาลไปผลักดันเพื่อให้คณะกรรมการยุโรปนำไปปฏิบัติ และรับผิดชอบในการประสานงานระหว่างชาติยุโรปต่าง ๆ สำหรับน้ำหนักในการลงคะแนนเสียงของประเทศสมาชิกในสภารัฐมนตรี หรือ Council of Minister มีดังนี้

ประเทศ	น้ำหนักเสียง	ร้อยละ
1. เยอรมนี	10	13.2
2. เบลเยียม	5	6.6
3. สเปน	8	10.5
4. ฝรั่งเศส	10	13.2
5. ไอร์แลนด์	3	3.9
6. ลักเซมเบิร์ก	2	2.6
7. โปรตุเกส	5	6.6
8. สวีเดน	4	4.6
9. ออสเตรีย	4	4.6
10. เดนมาร์ก	3	3.9
11. ฟินแลนด์	3	3.4
12. กรีซ	5	6.6
13. อิตาลี	10	13.2
14. เนเธอร์แลนด์	5	6.6
15. อังกฤษ	10	13.2
รวม สหภาพยุโรป	87 ¹	100

¹ โปรดศึกษารายละเอียดใน EC Treaty, Article 148 (2)

ทั้งนี้ การลงคะแนนเสียงในสภารัฐมนตรีถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงาน (Procedural Matters) ใช้หลักเสียงส่วนใหญ่ธรรมดา (Simple Majority) แต่ถ้าเป็นเรื่องสำคัญที่เป็นพื้นฐานทางกฎหมายให้ใช้หลักเสียงส่วนใหญ่พิเศษ (Qualified Majority) หรือเสียงเอกฉันท์ (Unanimity)

สภารัฐมนตรี มีสำนักงานเลขาธิการคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปเป็นเครื่องมือหรือกลไกทางบริหารสำนักงานมีหน้าที่อำนวยความสะดวก สภารัฐมนตรีภายใต้การบังคับบัญชาของเลขาธิการสภารัฐมนตรี ทั้งนี้ เลขาธิการฯ จะได้รับการแต่งตั้งโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์จากสภารัฐมนตรี พนักงานในสำนักงานเลขาธิการฯ ยังทำหน้าที่บันทึกรายงานการประชุมแปลออกเป็น 11 ภาษา รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ให้คณะกรรมการผู้แทนถาวร (Comite des Representants Permanents COREPER) และสภารัฐมนตรี

ทั้งนี้ คณะกรรมการผู้แทนถาวร มีหน้าที่หาข้อยุติในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างคณะทำงานชุดต่าง ๆ หรือเป็นผู้เตรียมงานประชุมสภารัฐมนตรีและเป็นผู้บริหารอำนาจตามที่ได้รับมอบหมายจากสภารัฐมนตรี โดยเฉพาะจะช่วยสภารัฐมนตรีในการ เตรียมการวินิจฉัยปกติผู้แทนถาวรจะประชุมพบปะกันทุกสัปดาห์ ทั้งนี้ผู้แทนถาวรเหล่านี้จะได้แก่เอกอัครราชทูตของประเทศสมาชิกที่ประจำอยู่ในสหภาพยุโรป ณ กรุงบรัสเซลส์ ส่วนประธานคณะกรรมการผู้แทนถาวรก็คือรัฐมนตรีของประเทศสมาชิกที่ขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานของสภารัฐมนตรีของสหภาพยุโรป

(2) คณะกรรมาธิการยุโรป (The European Commission) เป็นฝ่ายบริหารของสหภาพยุโรป มีหน้าที่ริเริ่มเสนอแนวนโยบาย และร่างกฎหมายต่าง ๆ และเป็นผู้นำกฎหมายของสหภาพยุโรป มาปฏิบัติ ประกอบด้วยสมาชิกคือผู้แทนจากประเทศสมาชิก 20 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4-5 ปี ภายใต้คณะกรรมาธิการยุโรป มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำแบ่งออกเป็น 22 กระทรวง ทั้งนี้รัฐสภายุโรปมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการ โดยรัฐบาลของประเทศสมาชิกจะต้องปรึกษาหารือกับรัฐสภายุโรปว่าจะเลือกบุคคลใดเป็นประธานคณะกรรมาธิการ ขั้นตอนต่อไปก็คือรัฐบาลของประเทศสมาชิกจะต้องปรึกษาหารือกับประธานคณะกรรมาธิการในการแต่งตั้งกรรมการอื่น ๆ ในคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมการจะประชุมกันสัปดาห์ละครั้งในวันพุธที่บรัสเซลส์ เบลเยียม หรือที่สตาบูร์ก ฝรั่งเศส โดยหลักการแล้วสมาชิกในคณะกรรมการมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและจะต้องไม่รับคำสั่งจากรัฐบาลใด ๆ รวมทั้งรัฐบาลของประเทศสมาชิกไม่ควรแสวงหาอิทธิพลใด ๆ เหนือคณะกรรมการ คณะกรรมการยุโรป มีเลขานุการคณะกรรมการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและเป็นตำแหน่งที่มั่นคง

อนึ่งจำนวนสมาชิกคณะกรรมการยุโรป 20 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกจำนวนไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ จากเยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี อังกฤษ ประเทศละ 2 คน และจากสเปน เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม กรีซ เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก โปรตุเกส ออสเตรีย ฟินแลนด์ และสวีเดน ประเทศละ 1 คน อำนาจหน้าที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามสนธิสัญญาและตามกฎหมายข้อบังคับของสหภาพยุโรป

(2) เสนอความคิดริเริ่มหรือนำขึ้นเสนอแนะต่อสภารัฐมนตรี

(3) เป็นตัวแทนของสหภาพยุโรป ในการเจรจาระหว่างประเทศในประเด็นบางประเด็น

(4) เปรียบเทียบประเทศภายนอกกลุ่มสหภาพยุโรป เนื่องจากการเจรจาโดยคณะกรรมการจะมีพลังต่อรองมากกว่าแต่ละประเทศสมาชิกจะดำเนินการเอง

(5) หน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร กล่าวคือ กรรมการฯ แต่ละคนมีสิทธิเท่ากันหมด ทั้งนี้การตัดสินใจขาดในกรณีหนึ่งกรณีใดให้ใช้เสียงข้างมาก และมีผลผูกพันกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้คณะกรรมการมีพนักงานปฏิบัติงานประจำกว่า 14,000 คน ในจำนวนนี้มีมากกว่า 1,600 คน และในการประชุมจะใช้ภาษาทางการ 11 ภาษา

(6) รับผิดชอบด้านการจัดสรรเงิน บริหารค่าใช้จ่ายสาธารณะและกองทุนของสหภาพยุโรป เช่น กองทุนยุโรปเพื่อการพัฒนา (The European Development Fund EDF) เพื่อใช้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม ACP คือกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาในแอฟริกา แคริบเบียน และแปซิฟิก กองทุนเพื่อสังคมของยุโรป (The European Social Fund - ESF) เพื่อฝึกอาชีพ และดูแลการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างอาชีพและภูมิภาคของแรงงาน กองทุนเพื่อการแนะนำ

และให้หลักประกันการเกษตรแห่งยุโรป รวมทั้งกองทุนเพื่อพัฒนาส่วนภูมิภาคของยุโรป เป็นต้น

องค์ประกอบและขั้นตอนดำเนินการบริหารของคณะกรรมการยุโรป

ขั้นตอนระหว่างการดำเนินการบริหารเสนอกฎหมายของคณะกรรมการฯ ต่อคณะมนตรีฯ จะผ่านกรรมการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ในการทำหน้าที่ในการพิจารณาให้คำปรึกษาและเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการฯ ก่อนนำเสนอคณะมนตรีฯ พิจารณา ขณะเดียวกันคณะกรรมการต่าง ๆ อาจได้มอบหมายจากคณะกรรมการยุโรป เสนอด้วยก็ได้ ทั้งนี้คณะกรรมการต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

(1) **คณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Committees)** ตามกฎหมายยุโรปเดี่ยว (Single European Act) ได้ให้ข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้การเสนอแนะคณะกรรมการยุโรปเกี่ยวกับมาตรการการดำเนินการในเรื่องตลาดภายใน (Internal Market) ให้เสร็จและบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ คณะกรรมการที่ปรึกษานี้จะประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป คณะกรรมการฯ จะรับฟังข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อคิดเห็นดังกล่าวก็ได้

(2) **คณะกรรมการจัดการ (Management Committees)** ประชาคมยุโรป ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการคณะแรกในปี 1962 โดยเป็นคณะกรรมการจัดการด้านตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งปรากฏได้รับผลสำเร็จอย่างมาก จนกลายเป็นแบบอย่างสำคัญในการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการอื่น ๆ ต่อมาคณะกรรมการจัดการนี้จะทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างข้อเสนอของคณะกรรมการฯ การตัดสินใจพิจารณาร่างข้อเสนอโดยคณะกรรมการจัดการนี้จะใช้ระบบคะแนนเสียงข้างมาก (Qualified Majority) เช่นกัน แต่ทั้งนี้ความเห็นของคณะกรรมการจัดการก็ไม่ถือเป็นข้อผูกพันที่คณะกรรมการฯ จะต้องทำตามอาจถือเป็นเพียงข้อสังเกตประกอบก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากเกิดกรณีความเห็นระหว่างคณะกรรมการจัดการกับคณะกรรมการฯ ไม่ตรงกัน ข้อเสนอดังกล่าวจะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาตัดสินโดยคณะมนตรีฯ โดยคณะมนตรีฯ อาจกลับคำตัดสินของคณะกรรมการฯ ภายในเวลา 1 เดือน แต่หากคณะกรรมการฯ มีความเห็นในคำตัดสินนั้นก็ถือเป็นที่สุด ปรากฏว่าที่ผ่านมากomiteeจัดการด้าน

เกษตรมีการประชุมรวม 335 ครั้ง ในจำนวนกรณีพิจารณาทั้งหมด 2171 กรณีคณะกรรมการจัดการเห็นด้วยถึง 2040 กรณีที่เหลือ 131 กรณีคณะกรรมการจัดการไม่ให้ความเห็น

(3) คณะกรรมการด้านกฎระเบียบบังคับ (Regulatory Committee) คณะกรรมการด้านกฎระเบียบบังคับนี้ จะประกอบด้วยผู้แทนที่ชำนาญการพิเศษเฉพาะด้านจากประเทศสมาชิกสหภาพฯ ซึ่งทำหน้าที่ในการพิจารณาและเสนอแนะต่อคณะกรรมการฯ ในเรื่องเทคนิคเฉพาะ เช่น Common Customs Tariff, Common Standard (food, veterinary, plant health) และ Environment ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการด้านกฎระเบียบบังคับคล้ายกับคณะกรรมการจัดการ และในกรณีที่มีความเห็นไม่พ้องกัน คณะกรรมการฯ จะนำข้อเสนอสู่ที่ประชุมคณะมนตรีฯ ซึ่งจะพิจารณาโดยใช้ระบบเสียงข้างมาก และหากไม่สามารถหาข้อยุติได้ภายในระยะเวลาหนึ่งโดยปกติใช้เวลา 3 เดือน คณะกรรมการฯ ก็จะตัดสินใจอย่างไรก็ตาม การดำเนินการผ่านขั้นตอนคณะกรรมการนี้ รัฐสภาได้สงวนสิทธิการใช้อำนาจของคณะกรรมการเหล่านี้ให้มีน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการก้าวท้าวหรือมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระของคณะกรรมการยุโรปได้ ขณะเดียวกันกล่าวได้ว่าทางด้านคณะมนตรียุโรปนั้นในทางปฏิบัติมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อเสนอหรือความคิดเห็นจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติแล้วคณะกรรมการฯ นับเป็นองค์กรที่ทรงไว้ซึ่งบทบาทและมีความสำคัญต่อการออกกฎหมายของสหภาพยุโรปมาก

(3) รัฐสภายุโรป (European Parliament)* มีสมาชิก 626 คน มาจากการเลือกตั้งทั่วไปของชาวยุโรป มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้ คือ

(1) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการยุโรป โดยร่วมตัดสินใจการดำเนินงานของคณะกรรมการ หรือสภารัฐมนตรีในปัญหาสำคัญต่าง ๆ หรือในการติดต่อกับต่างประเทศ ให้ความเห็นขอร่างกฎหมาย ที่คณะกรรมการเสนอให้สภา-รัฐมนตรีฯ อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบในเรื่องการทำสนธิสัญญาระหว่างสหภาพยุโรปกับรัฐยุโรปอื่น ๆ

* รัฐสภายุโรปมีที่ประชุมอยู่ที่เมืองสตราซบูร์ก ฝรั่งเศส และมีสำนักงานเลขานุการรัฐสภาอยู่ในลักเซมเบิร์ก

(2) การทำงานของสภารัฐมนตรี และหน่วยงานอื่น ๆ ของสหภาพยุโรป เช่น อำนวยการจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนชั่วคราว มีอำนาจรับคำร้องเรียนมีอำนาจแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย และนำเรื่องเสนอต่อศาลยุติธรรมของประชาคมยุโรป

(3) ร่วมพิจารณาเกี่ยวกับคณะกรรมการสภารัฐมนตรีในเรื่องงบประมาณประจำปี

สำหรับจำนวนสมาชิกของรัฐสภายุโรปมีทั้งสิ้น 626 คน โดยมีการแบ่งสรรที่นั่งของแต่ละประเทศ ดังนี้

เยอรมนี	99	คน
ฝรั่งเศส	87	คน
อังกฤษ	87	คน
อิตาลี	87	คน
เนเธอร์แลนด์	31	คน
เบลเยียม	25	คน
กรีซ	25	คน
สวีเดน	22	คน
ออสเตรีย	21	คน
เดนมาร์ก	16	คน
ฟินแลนด์	16	คน
ไอซ์แลนด์	15	คน
ลักเซมเบิร์ก	6	คน
โปรตุเกส	25	คน
สเปน	64	คน
รวม	626	คน

การเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรปมีแล้วรวม 5 ครั้ง ได้แก่ ครั้งแรกในมิถุนายน ค.ศ. 1979 ครั้งที่ 2 มิถุนายน ค.ศ. 1984 ครั้งที่ 3 มิถุนายน ค.ศ. 1989 ครั้งที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 1994 ครั้งที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1999

การเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรปมีขึ้นทุก ๆ 5 ปี โดยสหภาพยุโรปได้จัดให้มีการเลือกตั้งโดยตรง (direct universal suffrage) โดยผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ มิถุนายน ค.ศ. 1999 มีดังนี้*

(1) กลุ่ม European People's Party (EPP) ซึ่งประกอบด้วยพรรค Christian Democrats และพรรคอนุรักษนิยม (Conservatives) ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด โดยได้ที่นั่งเพิ่มจาก 201 ที่นั่งเป็น 224 ที่นั่ง

(2) กลุ่ม Socialist ได้ 180 ที่นั่ง (ลดจาก 214 ที่นั่ง)

(3) กลุ่ม Liberals ได้ 44 ที่นั่ง

(4) กลุ่ม Green ได้ 36 ที่นั่ง (ได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากหลาย

ประเทศสมาชิกสภายุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร สเปน และเบลเยียม)

(5) กลุ่ม Union of Europe ซึ่งประกอบด้วย French Gaullists ได้ 34 ที่นั่ง

ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ และเกิดแนวโน้มใหม่ในรัฐสภายุโรปเนื่องจากกลุ่ม centre-left ซึ่งเคยได้รับความนิยมทางการเมือง และที่นั่งมากที่สุดได้พ่ายแพ้คะแนนเสียงให้กับกลุ่ม centre-right เป็นที่น่าสังเกตว่า การเลือกตั้งรัฐสภายุโรปในครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิทั่วสหภาพยุโรปเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น ซึ่งนับว่าต่ำสุดในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งของรัฐสภายุโรป ทั้งนี้เพราะ (1) ประชาชนทั่วไปอาจลดความนิยมสถาบันหลักของสหภาพยุโรปลง อาทิ คณะกรรมาธิการยุโรป หรือสภายุโรป แม้ว่าสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัมได้กำหนดบทบาทของรัฐสภายุโรปให้มีมากขึ้น (2) กลุ่มสังคมนิยมได้สูญเสียคะแนนเสียงจำนวนมากในอังกฤษ เยอรมนี กรีซ แต่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดในฝรั่งเศส โปรตุเกส และสวีเดน สิ่งสำคัญก็คือ พรรคสังคมนิยม ได้รับชัยชนะและเป็นรัฐบาลในการเลือกตั้งระดับชาติ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนในระดับรัฐสภายุโรป ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า

* สมาชิกรัฐสภายุโรปจะสังกัดกลุ่มการเมือง 9 กลุ่ม ดังนี้ (1) Party of European Socialist (2) European People's Party (3) Union for Europe (4) European Liberal, Democrat and Reform Party (5) Confederal Group of the European United Lefty Nordic Green Left (6) Green Group in the European Parliament (7) European Radical Alliance (8) Independents for a Europe of Nations (9) Non-Attached.

ประชาชนยุโรปไม่ต้องการถูกรอบงำโดยกลุ่มการเมืองกลุ่มเดียว หรืออาจไม่พอใจกับการบริหารงานพรรคสังคมนิยมในปัจจุบัน (3) กลุ่ม Green ได้รับความนิยมนำขึ้นในหลายประเทศ ยกเว้นเยอรมนี และสวีเดน จึงมีแนวโน้มว่ากลุ่ม Green อาจผลักดันให้มีการเชื่อมโยงที่ไม่ใช้การค้า เช่น สภาพแวดล้อม สุขอนามัยของผู้บริโภค เรื่อง GMO (Genetically Modified Organism) ก็มีการค้านำขึ้น (4) พรรคอนุรักษนิยมในอังกฤษได้คะแนนเสียงมากเพราะยังมีชาวอังกฤษไม่น้อยที่ไม่ต้องการเข้าร่วม EMU หรือ พวกต่อต้านการบูรณาการยุโรปที่เกินกว่าระดับตลาดร่วม ที่เรียกว่าพวก Euro-sceptics

ทั้งนี้อาจพิจารณาจากผลการเลือกตั้งรัฐสภายุโรปรายประเทศ ดังนี้

1. เยอรมนี พรรค Christian Democrats ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านได้รับชัยชนะ โดยได้รับคะแนนเสียง 48.5% ในขณะที่พรรค Social Democrats ของ Chancellor Gerhard Schroder ได้รับคะแนนเสียงเพียง 31%
2. สหราชอาณาจักร มีผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส.สภายุโรปเพียง 23.3% โดยพรรค Conservatives ได้คะแนนเสียง 35.77% และถือเป็นพรรคที่มีสัดส่วนที่นั่งในสภายุโรปมากที่สุด
3. กรีซ พรรค Socialist ของนายกรัฐมนตรี Costas ได้คะแนนเสียงมากที่สุดและสามารถเอาชนะพรรค New Democracy ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน
4. ฝรั่งเศส การเลือกตั้งสภายุโรปในฝรั่งเศสครั้งนี้ มีผู้ลงคะแนนเสียงต่ำกว่า 45% ของผู้มีสิทธิออกเสียง โดยพรรค Socialist ของนายกรัฐมนตรี Lionel Jospin ได้รับคะแนนเสียง 22% ซึ่งมากกว่าคะแนนเสียงของพรรค Conservative ของประธานาธิบดี Jacques Chirac ความพ่ายแพ้ของพรรค Conservative นี้ ถือเป็นความตกต่ำที่สุด (worst performance) ในช่วง 2 ทศวรรษของพรรค ในการเลือกตั้งสภายุโรป ส่วนกลุ่ม Green ในฝรั่งเศสได้รับคะแนนเสียงถึง 9%
5. อิตาลี พรรคการเมืองฝ่ายค้านซึ่งอยู่ภายใต้การนำของ Freedom Alliance และ Forza Italia ได้รับคะแนนเสียงถึง 39% ในขณะที่พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายได้รับคะแนนเสียงประมาณ 35%
6. สเปน พรรค Popular Party ของนายกรัฐมนตรี Jose Maria Aznar ได้รับคะแนนเสียง 39.74% มากกว่าพรรค Socialist ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน

7. โปรตุเกส มีจำนวนผู้ออกเสียง abstention สูงถึง 60% พรรค Socialist ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล ได้รับคะแนนนำพรรค Social Democrat
8. ฟินแลนด์ พรรค Conservatives ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน สามารถเอาชนะพรรค Social Democrats ซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาล
9. สวีเดน พรรค Social Democrats ได้รับเลือกมากที่สุด
10. ออสเตรีย พรรค Social Democratic ของ Chancellor Viktor Klima ได้รับคะแนนนำ พรรค People's Party แม้ว่าขณะนี้การนับคะแนนเสียงยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ และคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในวันที่ 29 มิถุนายน นี้
11. เดนมาร์ก มีผู้ลงคะแนนเสียงเพียง 50.4% โดยพรรค Liberal ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านได้รับ คะแนนเสียงมากที่สุด คือ 23.3%
12. เบลเยียม พรรค Christian Democrats ได้รับคะแนนเสียงมาก ชนะพรรค Socialist เป็น ครั้งแรกในรอบ 20 ปี
13. ลักเซมเบิร์ก พรรค Christian Democrats ซึ่งมีนาย Jacques Santer เป็นผู้สมัคร ได้รับ คะแนนเสียงมากที่สุด
14. เนเธอร์แลนด์ มีอัตราผู้ออกเสียง abstention มากถึง 70.1% โดยพรรค Christian Democrats ได้คะแนนเสียง 26.9% ซึ่งจะได้สัดส่วนที่นั่งในสภายุโรป 9 ที่ (จากทั้งหมด 31 ที่ นั้ง) และกลุ่ม Green ได้คะแนนเสียงนำมากขึ้นจากการเลือกตั้งครั้ง โดยได้ 11.9% มากกว่า การเลือกตั้งในปี 1994 และกลุ่ม Green จะได้สัดส่วนที่นั่งในสภา 4 ที่นั่ง
15. ไอร์แลนด์ พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงนำคือ พรรค Fianna Fail ซึ่งได้การ สนับสนุนประมาณ 38.6%

จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มการเมือง (Political Group) จึงเป็นปรากฏการณ์สำคัญ ในการรวมสมาชิกบนฐานของอุดมการณ์ในระดับขององค์การระหว่างประเทศ แทนที่จะเป็น การรวมฐานสมาชิกจากประเทศเดียวกัน หรือกลุ่มการเมืองของรัฐสภา ยุโรปจึงเป็นจุดเริ่มต้นของพรรคการเมืองระดับเหนือชาติ อย่างไรก็ตามแนวโน้มว่าการจัดตั้งพรรคการเมืองระดับเหนือชาติยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เพราะในที่สุดแล้วพรรคการเมืองดังกล่าวยังคงคำนึงถึงผล

ประโยชน์ของชาติมากกว่าการเน้นอุดมการณ์ร่วมกัน ดังนั้นการประสานนโยบายจึงทำได้ เฉพาะหลักการกว้าง ๆ เท่านั้น

4. ศาลยุติธรรม (Court of Justice)

ศาลยุติธรรมของสหภาพยุโรป ตั้งอยู่ที่ลักเซมเบิร์ก ประกอบด้วยผู้พิพากษา 15 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี ทนายความ 9 คน ทั้งนี้ผู้พิพากษาจะเลือกตั้ง ประธานศาล ซึ่งจะดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี ศาลยุติธรรมจึงเป็นองค์กรตุลาการซึ่งมีความ สำคัญเช่นเดียวกับสภารัฐมนตรี คณะกรรมาธิการและรัฐสภายุโรป ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ตัดสินปัญหาข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายของสหภาพ

กล่าวคือ ทำหน้าที่ให้หลักประกันการเคารพกฎหมาย ในการตีความและการใช้สนธิสัญญา โดยไม่มีอำนาจในการแทรกแซงในเรื่องนโยบายต่างประเทศ และความมั่นคงร่วมกันของสห ภาพยุโรปหรือกิจการภายใน

(2) อำนาจในการตัดสินของศาลยุติธรรมดังกล่าวมีผลผูกพันรัฐสมาชิก

5. คณะกรรมการเศรษฐกิจสังคม (Economic and Social Committee)

ประกอบด้วยสมาชิก 222 คน จาก 15 ประเทศ สมาชิก (ตามโควตา) โดยสมาชิกได้รับการแต่งตั้งจากสภายุโรปคณะกรรมการชุดนั้นยังเป็นตัวแทนกลุ่มสำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนายจ้าง กลุ่ม ลูกจ้าง และกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ มีหน้าที่หลักในการเสนอข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ของ สหภาพยุโรป ซึ่งข้อเสนอแนะทางกฎหมายดังกล่าวได้จากการประชุมเต็มคณะของคณะกรร มาธิการ โดยเฉลี่ยแล้วคณะกรรมาธิการจะให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำประมาณ 120 กรณี / ปี*

6. คณะกรรมาธิการภูมิภาค (Committee of the regions) จัดตั้งเมื่อปี ค.ศ.

1993 ประกอบด้วยสมาชิก 222 คน ซึ่งเป็นผู้แทนของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น ของรัฐสมาชิก ซึ่งคณะกรรมาธิการนี้ได้มาจากการแต่งตั้งโดยสภาของรัฐสมาชิก มีหน้าที่

* จำนวนสมาชิกของคณะกรรมการเศรษฐกิจสังคมมาจากประเทศต่าง ๆ ดังนี้

ออสเตรีย 11 คน	เบลเยียม 12 คน	เดนมาร์ก 9 คน
ฟินแลนด์ 11 คน	ฝรั่งเศส 24 คน	เยอรมนี 24 คน
กรีซ 12 คน	ไอร์แลนด์ 9 คน	อิตาลี 24 คน
ลักเซมเบิร์ก 6 คน	เนเธอร์แลนด์ 12 คน	โปรตุเกส 12 คน
สเปน 21 คน	สวีเดน 11 คน	อังกฤษ 24 คน

คล้าย ๆ คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม (ประชุมปีละ 5 ครั้ง) แต่เน้นประเด็นให้คำปรึกษาเสนอแนะในปัญหาสำคัญในท้องถิ่นของตนหรือท้องถิ่นอื่นหากพิจารณาว่าสำคัญ

7. สำนักงานตรวจสอบ (The Court of Auditors) สำนักงานตรวจสอบ ยุโรป มีสมาชิก 15 คน ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยเอกฉันท์จากคณะมนตรีฯ หลังผ่านการหารือกับรัฐสภาแล้ว ที่ทำการของสำนักงานตรวจสอบฯ ตั้งอยู่ในลักเซมเบิร์ก เช่นกันหน้าที่ของสำนักงานตรวจสอบฯ คือ ทำการตรวจสอบรายรับของสหภาพฯ ว่าได้รับอย่างถูกต้องและครบถ้วน และการตรวจสอบด้านรายจ่ายของสหภาพฯ ว่าเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ ไม่มีการดำเนินการอย่างผิดกฎหมาย สำนักงานตรวจสอบฯ จะจัดเตรียมรายงานประจำปีให้แก่คณะมนตรีฯ และรัฐสภาฯ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การดำเนินการด้านงบประมาณของคณะกรรมการยุโรป นอกจากนี้ยังทำการเตรียมรายงานพิเศษที่ได้รับการขอจากสถาบันอื่น ๆ ด้วย พร้อมกับการเสนอข้อคิดเห็นหรือให้ข้อสังเกตในกรณีที่มีคำถามเป็นกรณีพิเศษเกิดขึ้น ซึ่งในกรณีที่เป็นส่วนเกี่ยวกับคณะมนตรีฯ และรัฐสภาฯ ด้วยแล้ว ก็ถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบและกฎหมายตลอดจนความถูกต้องตามระเบียบต่าง ๆ ของรายการที่แสดงแก่คณะมนตรีฯ และรัฐสภาฯ นั้นด้วย

8. ธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป ธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป เป็นสถาบันการเงินของสหภาพฯ ที่จัดตั้งตามสนธิสัญญาฯ ในปี 1958 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสนับสนุนด้านการลงทุนในยุโรป เพื่อให้เกิดความสมดุลด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ธนาคารเพื่อการลงทุนนี้จัดเป็นสถาบันที่มีความเป็นอิสระด้านการเงินสมาชิกของธนาคารฯ ประกอบด้วยสถาบันการเงินเกี่ยวข้องจากประเทศสมาชิกอียูสำนักงานใหญ่ของธนาคารฯ ตั้งอยู่ในลักเซมเบิร์ก ธนาคารมีสถิติการปล่อยเงินกู้ในปี 1994 รวม 19.9 พันล้านอีซียู หรือประมาณ 680 พันล้านบาท ซึ่งจัดเป็นสถาบันการเงินชั้นนำของโลกที่สำคัญแห่งหนึ่ง

โครงการเอื้ออำนวยด้านการเงินที่สำคัญซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป ประกอบด้วยโครงการเครือข่ายด้านสื่อสารคมนาคมด้านการขนส่ง โครงการสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานที่เพียงพอ และการเสริมสร้างอำนาจการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กภายในสหภาพยุโรป

นอกจากนี้ธนาคารฯ ยังได้ให้ความสนับสนุนด้านนโยบายความร่วมมือแก่ประเทศนอกสหภาพฯ ที่สำคัญได้แก่การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศแอฟริกา คาริบเบียน และแปซิฟิก หรือที่เรียกว่า ACP รวมถึงการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแถบเมดิเตอร์เรเนียน ประเทศในยุโรปกลางและตะวันออก ประเทศในลาตินอเมริกาและประเทศในเอเชีย

9. สถาบันการเงินยุโรปและธนาคารกลางยุโรป ภายใต้สนธิสัญญามาสทริช สหภาพยุโรปได้กำหนดแผนการจัดตั้งระบบธนาคารกลางยุโรปขึ้นให้ได้ไม่เกินปี 1999 ระบบธนาคารกลางยุโรปนี้จะทำหน้าที่ในการออกและบริหารเงินสกุลเดียวยุโรป ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของระบบสหภาพเศรษฐกิจและการเงินยุโรป (EMU) ภายใต้สนธิสัญญาสหภาพ และกำหนดจัดธนาคารกลางขึ้นในนครแฟรงค์เฟิร์ต ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 1994 แล้ว

ทั้งนี้เมื่อปลายปี 1996 สหภาพยุโรปได้ตกลงในที่ประชุมสุดยอดมาดริดกำหนดให้มีการเรียกชื่อหน่วยเงินยุโรปที่เป็นหน่วยเงินเดี่ยวว่า “EURO”

5.4 กฎหมายของสหภาพยุโรป

กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภายุโรป คณะมนตรียุโรปและคณะกรรมการฯ หรือที่ออกร่วมกันแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- กฎระเบียบข้อบังคับ (Regulation) เป็นกฎระเบียบบังคับใช้เป็นการทั่วไป โดยทุกประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ต้องถือเป็นข้อผูกพันในการปฏิบัติและใช้กฎระเบียบนี้

- กฎระเบียบกลาง (Directives) เป็นกฎระเบียบที่ประเทศสมาชิกต้องถือเป็นข้อผูกพันในการปฏิบัติให้ผลตามที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้มีข้อผ่อนปรนให้หน่วยงานเกี่ยวข้องในแต่ละประเทศสมาชิก สามารถนำวิธีการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ดังกล่าว

- คำตัดสิน (Decisions) เป็นกฎระเบียบที่ส่งผ่านให้รัฐบาล หรือกิจการหรือหน่วยงานเอกชน โดยผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับคำตัดสินนี้ให้ถือว่าต้องข้อผูกพันนำไปประยุกต์ใช้เช่นกัน

- ข้อเสนอแนะ (Recommendations) และข้อคิดเห็น (Opinions) เป็นข้อผูกพัน สำนักงานใหญ่ของคณะกรรมการฯ ตั้งอยู่ในกรุงบรัสเซลส์ และบางส่วนอยู่ในลักเซมเบิร์ก รวมเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 15,000 คน ภายใต้อำนาจ 30 กระทรวง อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายดำเนินการในส่วนขององค์กรคณะกรรมการฯ นี้รวมแล้วไม่เกินร้อยละ 5 ของงบประมาณสหภาพยุโรป ทั้งหมด

5.5 วิเคราะห์สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปได้ประสบความสำเร็จในการรวมตัวในด้านเศรษฐกิจ (Economic Union) โดยการจัดโครงสร้างองค์กรทางการเมืองแบบเหนือชาติ เพราะประเทศสมาชิกได้มอบหมายอำนาจการตัดสินใจทางเศรษฐกิจให้กับองค์กรกลางของสหภาพยุโรปให้เป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดนโยบายตามกฎหมายที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาก่อตั้งประชาคม (สนธิสัญญากรุงปารีส และสนธิสัญญากรุงโรมอีก 2 ฉบับ) แต่หากพิจารณาถึงการดำเนินงานในกรอบสหภาพการเมืองแล้วพบว่า ลักษณะการร่วมมือกันจำกัดอยู่ในระดับระหว่างรัฐบาลเท่านั้น เพราะองค์กรสำคัญที่ดำเนินงานในกรอบสหภาพการเมืองคือที่ประชุมคณะรัฐมนตรีต่างประเทศและคณะกรรมการทางการเมือง แม้ว่าในทางปฏิบัติองค์กรบางชุดจะประกอบด้วยบุคคลคณะเดียวกัน เช่น คณะมนตรี กับที่ประชุมคณะมนตรีต่างประเทศก็คือคณะบุคคลชุดเดียวกัน แตกต่างกันตรงเนื้อหาประเด็นในการประชุม หากประชุมเรื่องเศรษฐกิจ สังคมตามสนธิสัญญา ทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวจะเรียกคณะบุคคลนี้ว่าคณะมนตรี แต่หากประชุมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการค้าต่างประเทศ หรือประเด็นทางการเมือง คณะบุคคลดังกล่าวก็คือที่ประชุมคณะรัฐมนตรีต่างประเทศ ดังนั้นลักษณะสำคัญของสหภาพยุโรปจึงอาจพิจารณาได้ 2 มิติ คือ มิติที่เป็นลักษณะเหนือชาติ (Supranational Organization) ในส่วนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และมิติขององค์กรระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organization) หากประเด็นที่หารือเกี่ยวข้องกับการเมือง การต่างประเทศ เพราะรัฐสมาชิกยังมีอำนาจอธิปไตยในเรื่องการเมืองการต่างประเทศอยู่ เป็นต้น ดังนั้นการรวมตัวของสหภาพยุโรปจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาติดตามต่อไป โดยเฉพาะการพิจารณาแนวโน้มที่ว่ายุโรปจะพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มอย่างลึกซึ้งทางการเมืองได้หรือไม่

5.6 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป

สหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Monetary Union-EMU)

โดยที่การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไปสู่การเป็นตลาดเดียวที่แท้จริง หมายถึงมีการพึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอย่างใกล้ชิด เพราะการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศสมาชิกย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการเป็น EMU จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างตลาดยุโรปเดียว ทั้งนี้ EMU หมายถึง การมอบอำนาจอธิปไตยบางส่วนของประเทศสมาชิกให้แก่องค์กรกลางที่จะทำหน้าที่บริหารนโยบายเศรษฐกิจร่วม และมีการใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่แน่นอน (fixed exchange rates) หรือใช้เงินสกุลเดียว (Single currency)

เมื่อปี 1988 สหภาพฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและเสนอแนะขั้น-ตอนที่ จะนำไปสู่ EMU ซึ่งคณะกรรมการได้เสนอให้มีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน รายงานของ คณะกรรมการได้รับความเห็นชอบในหลักการเมื่อเดือนตุลาคม 1990 และได้ให้ความเห็นชอบรายละเอียดเป็นสนธิสัญญา Maastricht โดยคณะมนตรียุโรป เมื่อเดือนธันวาคม 1991 และลงนามกันเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 1992

ขั้นตอนการดำเนินการตามสนธิสัญญา Maastricht

ขั้นตอนแรก เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 1990 เป็นขั้นตอนของการแก้ไขสนธิสัญญากรุงโรม 1957 เพื่อให้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายรองรับ EMU ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการประสานนโยบายเศรษฐกิจและการเงินของประเทศสมาชิกให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

ขั้นตอนที่สอง เป็นระยะของการปรับตัวโดยวางพื้นฐานด้านสถาบันและเศรษฐกิจสำหรับ EMU โดยได้จัดตั้งสถาบันการเงินยุโรป (European Monetary Institute) ขึ้น ณ นครแฟรงเฟิร์ต เยอรมนี เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1994

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นตอนของการนำเงินสกุลเดียวมาใช้ โดยมีการจัดตั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank-Eurofed) ขึ้นมาเป็นผู้รับผิดชอบไม่ช้ากว่าวันที่ 1 มกราคม 1999 และในกรณีที่ประเทศสมาชิกอย่างน้อย 7 ประเทศ ได้พัฒนาเศรษฐกิจถึงระดับที่กำหนดแล้ว (กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของอัตราเงินเฟ้อไม่เกินร้อยละ 1.5 ของอัตราเงิน

เพื่อเฉลี่ยของ 3 ประเทศ ที่มีอัตราเงินเฟ้อต่ำสุด อัตราดอกเบี้ยระยะยาว ร้อยละ 2 ของอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของ 3 ประเทศ สมาชิกที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด และการขาดดุลงบประมาณต่ำกว่า ร้อยละ 3 ของรายได้ประชาชาติ หนี้สาธารณะต่ำกว่า ร้อยละ 60) ก็อาจเริ่มขั้นตอนนี้ได้ตั้งแต่ปี 1997 สหราชอาณาจักรและเดนมาร์กได้รับอนุญาตให้ยังไม่ต้องเข้าร่วมในระบบเงินสกุลเดียว*

สหภาพทางการเมือง (European Political Union)

ในการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน คณะมนตรีสหภาพฯ เห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพฯ ให้สอดคล้องกับรูปแบบใหม่ของคุณสมบัติทางด้านเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นภายใต้กรอบของสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน และให้สอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีเป้าหมายที่จะมีนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน และต่อมาก็ได้จัดทำเป็นส่วนหนึ่งของสนธิสัญญา Maastricht โดยได้กำหนดเป้าหมายของการรวมตัวทางการเมืองว่า “an ever closer Union among the people of Europe” ความร่วมมือทางการเมืองมีประเด็นการพิจารณา 2 ประเด็น คือ

นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วม (Common Foreign and Security Policy)

การกำหนดนโยบายดังกล่าวจะมีการตัดสินใจด้วยมติเอกฉันท์เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้สหภาพฯ ได้กำหนดทำที่ร่วมดังกล่าวในกลายกรณี เช่น การเลือกตั้งในรัสเซีย กระบวนการสันติภาพในบอสเนีย Stability Pact และการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังคงมีปัญหาในการหาทำที่ร่วมและเรื่องงบประมาณ

ปรับปรุงสหภาพยุโรปตะวันตก (Western European Union-WEU) ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือทางการทหารของประเทศในยุโรปตะวันตก 9 ประเทศ คือ ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร

* ขณะนี้มีประเทศสมาชิก 11 ประเทศแล้วที่ปรับเศรษฐกิจให้เข้าหลักเกณฑ์ที่สัญญา มาสทริชท์ กำหนดไว้ และในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2002 จะมีการออกธนบัตรและเหรียญยูโรเป็นเงินสกุลเดียวที่ใช้หมุนเวียนในประเทศสมาชิก EMU พร้อม ๆ กับการเริ่มถอนเงินสกุลเดียวใช้หมุนเวียนโดยจะให้เหลือเงินท้องถิ่นหมุนเวียนในตลาดน้อยที่สุด และในวันที่ 1 กรกฎาคม 2002 จะมีเพียงเงินยูโรเท่านั้นที่ใช้ในตลาด

อาณาจักร อิตาลี เบลเยียม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ และสเปน เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรรับผิดชอบด้านการป้องกัน (Defense) ของสหภาพฯ โดยเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของ NATO

ความร่วมมือด้านกิจการภายในและยุติธรรม (Home and Justice Affairs)

สหภาพฯ ได้ขยายขอบเขตอำนาจออกไปในด้านกิจการภายใน ได้แก่ อุตสาหกรรม สาธารณสุข การศึกษา การค้า สิ่งแวดล้อม การพลังงาน วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนการป้องกันฝ่ายพลเรือนซึ่งรวมถึงด้านตำรวจ การป้องกันยาเสพติด และการก่อการร้าย และนโยบายคนเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม สห-ภาพฯ ยังไม่สามารถมีข้อยุติในการร่าง Europol Convention ซึ่งมีสาระสำคัญในการมีกองกำลังตำรวจร่วมและความร่วมมือในด้านความมั่นคงภายใน เพราะฝรั่งเศสยังไม่เห็นด้วยให้สหภาพฯ มีอำนาจในกิจการด้านสังคม (ยกเว้นในสหราชอาณาจักร ซึ่งคัดค้านการใช้อำนาจของสหภาพฯ ในเรื่องกฎหมายแรงงานและสิทธิของกรรมกร)

เพิ่มอำนาจของสภายุโรปในเรื่องการออกกฎหมายและการควบคุมงบประมาณของสหภาพฯ (ปัจจุบันมีฐานะเสมือนเป็นที่ปรึกษาของคณะมนตรีสหภาพฯ เท่านั้น) รวมทั้งมีอำนาจในการยับยั้งกฎหมายบางเรื่องของสหภาพฯ และการให้ความเห็นชอบคณะกรรมการยุโรปด้วย

ในการประชุมคณะมนตรีสหภาพฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม 1992 ที่ประชุมได้กำหนดหลักการ subsidiarity ว่าสหภาพฯ จะดำเนินงานเฉพาะเรื่องที่ประเทศสมาชิกมอบหมายให้ หรือเรื่องที่ประเทศสมาชิกได้สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนได้แสดงความไม่พอใจที่สนธิสัญญา Maastricht ได้เพิ่มอำนาจให้แก่สหภาพฯ มากเกินไปจนอาจเป็นการบ่อนทำลายอธิปไตยของประเทศสมาชิก

การประชุมระหว่างรัฐบาล Inter-Governmental Conference-IGC 1996

ที่ประชุมคณะมนตรียุโรปเมื่อวันที่ 10-11 ธันวาคม 2536 ได้มีมติให้จัดการประชุม IGC ขึ้นเพื่อพิจารณาทบทวนการปฏิบัติตามสนธิสัญญา Maastricht ว่าด้วยการรวมตัวทางเศรษฐกิจ การเงินและการเมือง การปรับโครงสร้างของสหภาพฯ ใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงหลัก 2

ประการ คือ การเพิ่มสมาชิกและการพัฒนาการรวมตัวในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลง 2 ประการดังกล่าว โดยมีแนวโน้มจะให้สถาบันต่าง ๆ มีอำนาจตัดสินใจมากขึ้นและอาจพิจารณาให้สมาชิกแต่ละประเทศพัฒนาการรวมตัวในระดับและความเร็วที่ต่างกันตามความพร้อมของแต่ละประเทศ

การขยายสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป (Enlargement)

ปัจจุบันสหภาพยุโรปประกอบด้วยสมาชิก 15 ประเทศ ซึ่งมีสมาชิก 6 ประเทศ อันได้แก่ อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมัน เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์ เป็นสมาชิกก่อตั้งในปี ค.ศ. 1957 ตามสนธิสัญญาโรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะสร้างความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในภูมิภาคยุโรปโดยเฉพาะดึงให้เยอรมนีซึ่งเป็นสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงในยุโรป อย่างไรก็ตามภายหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียตประเทศในยุโรปตะวันออกได้แสดงความประสงค์ที่จะเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป อันได้แก่ เอสโตเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย โปแลนด์ สาธารณรัฐเชก สโลวัก ฮังการี สโลวีเนีย บัลแกเรีย โรมาเนีย และไซปรัส นอกจากนี้ตุรกีก็ได้แสดงความประสงค์ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่ได้รับการปฏิเสธเนื่องจากตุรกียังไม่มีความพร้อมทางด้านนโยบายภายในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตามสหภาพยุโรปได้ทำความตกลงทางด้านศุลกากรและความร่วมมือด้านอื่น ๆ กับตุรกีแทน ทั้งนี้คาดว่ายังมีเพียง 3 ประเทศที่จะเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปได้อย่างเร็วในปี ค.ศ. 2002 ได้แก่ ฮังการี และสาธารณรัฐเชก ส่วนโปแลนด์จะเป็นประเทศถัดไป

ประเทศในยุโรปตะวันออกมีเหตุผลทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ในด้านการเมือง การเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นรัฐเอกราช และเป็นอิสระจากอิทธิพลของอดีตสหภาพโซเวียต ตลอดจนเป็นการยืนยันถึงการยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยของโลกตะวันตก

ทางด้านเศรษฐกิจการเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปจะทำให้ประเทศในยุโรปตะวันออกขยายตลาดการส่งออกและตลาดทางการค้าและการลงทุนมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว

ในส่วนของความมั่นคงการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปจะเสริมสร้างความมั่นใจและความมั่นคงให้แก่ประเทศในยุโรปตะวันออกต่อภัยคุกคาม เนื่องจากตามนโยบายร่วมทางความมั่นคงและต่างประเทศสหภาพยุโรป (Common Foreign and Security Policy) ในสนธิสัญญามาดริดสหภาพยุโรปจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกที่ถูกคุกคามจากภายนอก ทั้งนี้ประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ส่งผลให้ประเทศดังกล่าวยังมีความระแวงรัสเซียอยู่

ในการนี้ ในการประชุมคณะมนตรียุโรป (European Council) ณ กรุง โคเปนเฮเกน ในปี ค.ศ. 1993 ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการเปิดรับสมัครให้ประเทศใน ยุโรปกลางและตะวันออกสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่สหภาพยุโรป โดยได้กำหนดเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ ด้วยกัน ได้แก่ เงื่อนไขทางการเมือง คือ การมีเสถียรภาพทางสถาบันด้านการเมืองภายในประเทศ โดยมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน และการปกป้องชนกลุ่มน้อย เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ คือ การมีระบบตลาดเสรีที่มีศักยภาพในการแข่งขัน และเงื่อนไขในความสามารถที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการเมือง นิติบัญญัติ และสภาพเศรษฐกิจและการเงินของยุโรปได้

พัฒนาการล่าสุดของการขยายสมาชิกสหภาพยุโรป

เมื่อวันที่ 30-31 มีนาคม 2541 อังกฤษได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปและประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก 11 ประเทศ ได้แก่ ฮังการี โปแลนด์ โรมาเนีย สโลวาเกีย ลัตเวีย เอสโตเนีย ลิทัวเนีย บัลแกเรีย สาธารณรัฐเช็กสโลเวเนีย รวมทั้งไซปรัสที่ประสงค์สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป เพื่อเริ่มกระบวนการภาคยานุวัติในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่สหภาพยุโรป (Accession Process) อย่างเป็นทางการ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาที่จะเริ่มการเจรจาภาคยานุวัติ (Accession Negotiations) กับ 6 ประเทศที่มีความพร้อมมากที่สุดในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ได้แก่ ฮังการี โปแลนด์ สาธารณรัฐเช็ก เอสโตเนีย สโลเวเนีย และไซปรัส ต่อมา ในการประชุมคณะมนตรียุโรปที่เมืองคาร์ดิฟ (Cardiff Summit) ต่อมาระหว่างวันที่ 15-16 มิถุนายน 2541 ที่ประชุมได้พิจารณารับรองให้ 6 ประเทศดังกล่าวเข้าร่วมในกระบวนการภาคยานุวัติสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่สหภาพยุโรป และในการประชุมคณะมนตรียุโรป ณ กรุงโคโลญน์

ระหว่างวันที่ 14-15 มิถุนายน 2542 ที่ประชุมได้เห็นชอบให้การประชุมคณะมนตรียุโรป ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ พิจารณาผลความคืบหน้าในการเจรจาภาคยานุวัติกับ 6 ประเทศข้างต้น

เมื่อปี 2530 ตุรกีได้แสดงความประสงค์ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่ได้รับการปฏิเสธ เนื่องจากตุรกียังไม่มีความพร้อมทางด้านนโยบายเศรษฐกิจและการเมืองภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในปัญหาไซปรัสกับกรีซ การจัดตั้งสหภาพศุลกากรในปี 2538 เป็นจุดเริ่มต้นของการประชันความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพยุโรปกับตุรกี ซึ่งส่งผลไปสู่การจัดทำความตกลงทางด้านศุลกากรและความร่วมมือด้านอื่น ๆ ระหว่างกัน และในปี 2540 EU- Turkey Association Council ได้เสนอให้ตุรกีที่จะรับการพิจารณาในมาตรฐานเท่าเทียมกันกับประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก อย่างไรก็ตาม กรณีการรับตุรกีเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรป ยังเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันในหมู่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป สืบเนื่องมาจากเหตุผลข้างต้น โดยส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพยุโรปกับตุรกีถดถอยลง โดยตุรกีตัดการเจรจาทางการเมืองทั้งปวงกับสหภาพยุโรป และไม่เข้าร่วมการประชุม European Conference เพื่อพิจารณาการรับสมาชิกใหม่เมื่อเดือนมีนาคม 2541

ในวันที่ 13 ตุลาคม 2541 คณะกรรมาธิการยุโรปได้ออกรายงานความคืบหน้าฉบับที่สอง (Second Progress Report) เกี่ยวกับการเตรียมการและความคืบหน้าของประเทศในยุโรปกลางและตะวันออกที่ประสงค์สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป โดยได้รับรองเห็นชอบให้ตุรกีเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกที่ประสงค์สมัครเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรปด้วย

ในการนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปได้เสนอให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ก่อนการเจรจาภาคยานุวัติ (pre-accession strategy) เพื่อเตรียมการเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของตุรกีดังเช่นที่สหภาพยุโรปได้จัดทำกับประเทศในยุโรปกลางและตะวันออกอื่น ๆ ตามมติของการประชุมคณะมนตรี ณ กรุงลักเซมเบิร์ก เมื่อปี 2540 โดยได้ให้ความสำคัญกับการหารือทางด้านการเมือง การให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินของสหภาพยุโรปต่อตุรกี การมีส่วนร่วมของตุรกีในโครงการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป การจัดตั้งกลไกเพื่อตรวจสอบการดำเนินการปฏิบัติตามเงื่อนไขการภาคยานุวัติของตุรกี และการปรับระบบกฎหมายของตุรกีให้สอดคล้องกับสหภาพยุโรป

คำถามบทที่ 5

1. ระบบเหนือชาติคืออะไร
2. จงอธิบายถึงวิวัฒนาการของระบบเหนือชาติในยุโรปตะวันตก
3. สาระสำคัญของสนธิสัญญามาสทริคต์ (บังคับใช้ 1 พฤศจิกายน 1993) มีว่าอย่างไร
4. องค์กรที่สำคัญของสหภาพยุโรปมีอะไรบ้าง ทำหน้าที่อย่างไร และลักษณะที่สำคัญของสหภาพยุโรปมีกี่ลักษณะ
5. กลุ่มการเมืองในสหภาพยุโรปมีกี่กลุ่ม